

Podsumowanie działalności Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie w 2023 roku

Miniony rok był rokiem wielkich wyzwań dla Sądu Okręgowego w Warszawie. Działaliśmy w zdecydowanie cięższych niż zwykle warunkach, biorąc przede wszystkim pod uwagę szeroki zakres prowadzonych prac remontowych w części „głównego” budynku sądu od ul. Ogrodowej, co wpłynęło w istotny sposób na czasowe pogorszenie warunków lokalowych, w tym zmniejszenie liczby sal rozpraw (w szczególności o dużej powierzchni) oraz pokoi służbowych. Mając świadomość potencjalnych negatywnych skutków takiej sytuacji, Prezes Sądu wspólnie z Dyrektorem podjęły wszelkie możliwe działania organizacyjne, logistyczne, aby temu zapobiec. Na skutek podjętych wszechstronnych działań zaradczych sytuacja ta w żaden sposób nie wpłynęła negatywnie na sprawność prowadzonych postępowań sądowych, co z kolei stanowi istotę działalności sądu w postaci sprawowania wymiaru sprawiedliwości na rzecz Obywateli. W tym miejscu dodatkowo podkreślić należy, że działania te były także ukierunkowane na zapewnienie ciągłości funkcjonowania tzw. sali „K”, w której są rozpoznawane sprawy z „materiałami niejawnymi” (nie tylko z tutejszego sądu, ale także z podległych sądów rejonowych), a więc sprawy o szczególnej wadze i znaczeniu.

Dodatkowo w celu poprawy warunków pracy przy ul. Płockiej 5a, na skutek czynności podjętych przez Prezesa Sądu w porozumieniu z Dyrektorem, doszło do pozyskania dodatkowej powierzchni dla wydziałów cywilnych rodzinnych zlokalizowanych w tym budynku, a w szczególności do zwiększenia liczby sal rozpraw, co ma bardzo istotne znaczenie dla bieżącego funkcjonowania tych wydziałów.

Ponadto mając na uwadze konieczność zapewnienia właściwych warunków przechowywania dokumentacji archiwalnej, a co się z tym wiąże odzyskanie wolnych przestrzeni dla wydziałów sądu, Prezes Sądu w porozumieniu z Dyrektorem zrealizowała plan pozyskania pomieszczeń archiwalnych w budynku przy ul. Kocjana 3.

Dostrzegając trudną sytuację lokalową XXVIII Wydziału Cywilnego tzw. „frankowego”, który nie tylko w skali tutejszego sądu, ale i całego kraju, jest wydziałem o szczególnym znaczeniu, jako rozpoznającym „życiowe” sprawy obywateli związane z kredytami frankowymi, Prezes Sądu w porozumieniu z Dyrektorem doprowadziła do zwiększenia powierzchni lokalowej zajmowanej przez ten Wydział, co poprawiło w bardzo istotnym stopniu warunki pracy sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów oraz urzędników

i pracowników obsługi. Nadto, co zasługuje na szczególne podkreślenie, uzyskano zwiększenie liczby sal rozpraw „wydziału frankowego”, co z kolei pozwoliło wprost proporcjonalnie na polepszenie efektywności w rozpoznawaniu poszczególnych spraw. Jednocześnie dbając o dalszą poprawę funkcjonowania omawianego wydziału i wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pełnomocników stron oraz stron postępowania, utworzono przy tym wydziale odrębne Biuro Podawcze. Ta zmiana usprawniła także funkcjonowanie Biura Podawczego w budynku „głównym” Sądu przy al. „Solidarności”.

Utrzymujące się od wielu lat w Sądzie Okręgowym w Warszawie istotne braki kadrowe w każdej z grup zawodowych, nadmierne obciążenie pracą, co jest związane ze specyfiką „warszawskich sądów”, a wynika m.in. z wielkości wpływu spraw, stopnia ich skomplikowania i obszerności, w konsekwencji czasochłonności przy ich rozpoznawaniu, stały się poważnym wyzwaniem dla utrzymania ciągłości działania Sądu. W związku z tym Prezes Sądu występowała do Ministra Sprawiedliwości o dokonywanie obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich i referendarskich w Sądzie Okręgowym w Warszawie. Ponadto Prezes Sądu, dążąc z jednej strony do poprawy warunków pracy, a z drugiej, co szczególnie istotne mając na uwadze prawo obywateli do sądu działającego bez zbędnej zwłoki, podjęła szereg działań, w ramach posiadanych kompetencji, które od momentu objęcia funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie skutkowały pozyskaniem dodatkowych etatów w różnych grupach zawodowych:

- 10 etatów sędziowskich,
- 4 etaty referendarskie,
- 14 etatów asystentów sędziów,
- 16 etatów urzędniczych i dodatkowe 0,5 etatu innych pracowników.

Kierując się ww. względami, mając na uwadze duże obciążenie obowiązkami służbowymi orzeczników Sądu Okręgowego, co przede wszystkim jest determinowane wielkością poszczególnych referatów, Prezes Sądu pozyskała kandydatów na delegacje:

- sędziowskie:
 - w liczbie 21 sędziów w pełnym obciążeniu,
 - w liczbie 18 sędziów na 30 spraw – z czego 2 osoby pozostały na delegacji w pełnym obciążeniu,
- referendarskie w liczbie 10,
- asystenckie w liczbie 3.

W szczególności mając na względzie problem społeczny kredytów frankowych, wobec ilości spraw w referatach sędziów w XXVIII Wydziale Cywilnym, Prezes Sądu podjęła wszechstronne działania w celu wzmocnienia kadrowego tego Wydziału, które

ostatecznie skutkowały zwiększeniem o 12 etatów kadry sędziowskiej, referendarskiej o 3 etaty, asystenckiej o 10,5 etatu i urzędniczej o 13,5 etatów.

Niezależnie od powyższego, Prezes Sądu skoncentrowała swoje działania także na pracach zmierzających do zmian przepisów prawa w zakresie właściwości sądu w sprawach kredytów frankowych, sygnalizując właściwym i uprawnionym organom przedmiotowy problem i jednocześnie proponując adekwatne rozwiązania, co w konsekwencji skutkowało nowelizacją przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 614). Nowelizacja ta w sposób oczywisty przyczyni się do zapewnienia możliwości jeszcze sprawniejszego rozpoznawania spraw dotyczących kredytów frankowych.

Kolejna istotna kwestia dostrzeżona przez Prezesa Sądu, a zmierzająca do sprawnego funkcjonowania sądu i wyeliminowania długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie, dotyczyła możliwości zmiany składu orzekającego w poszczególnych sprawach w „wydziale frankowym”, w związku z przydzieleniem do tego wydziału nowych sędziów. W celu rozwiązania powyższego problemu Prezes Sądu uzyskała stosowne opinie od uprawnionych organów, którymi posiłkowała się podejmując ostateczne decyzje. Nie ulega wątpliwości, że działania podjęte w tym zakresie przyczyniły się do zapewnienia obiektywnej możliwości zdecydowanie sprawniejszego procedowania w tej kategorii spraw.

Z kolei w trosce o dobro małoletnich, dążąc do zapewnienia jak najsprawniejszego rozpoznawania spraw z ich udziałem w sądach rejonowych działających w okręgu Sądu Okręgowego w Warszawie, jak i w Sądzie Okręgowym w Warszawie, w ubiegłym roku Prezes Sądu objęła nadzorem sprawy kierowane do Opiniodawczych Zespołów Sądowych Specjalistów. Działania te wynikały z pełnej świadomości znaczenia opinii wydawanych przez Opiniodawcze Zespoły Sądowych Specjalistów w toku postępowań z udziałem małoletnich, tak z punktu widzenia merytorycznego rozstrzygnięcia poszczególnych spraw, jak i wpływu na możliwość ich niezwłocznego rozpoznania, zwłaszcza w sytuacjach, gdy dobro dziecka może być w istotny sposób zagrożone. W celu maksymalnego usprawnienia procesu sporządzania tych opinii Prezes Sądu zmieniła także ilościowe normy dotyczące ich sporządzania przez poszczególnych specjalistów, w efekcie uzyskując o 2 miesiące krótszy czas wykonania opinii.

Prezes Sądu rozpoczęła także działania zmierzające do wprowadzenia w tutejszym sądzie nowego systemu biurowości elektronicznej Sędzia2. Niewątpliwie przejście z jednego systemu na inny jest procesem niezwykle złożonym pod wieloma względami, wymagającym współpracy zespołów pracowników. Pomimo skomplikowanego charakteru tego procesu, Prezes Sądu zdecydowała się na przedmiotowe działania, dostrzegając konieczność usprawnienia funkcjonowania sądu również na tym odcinku. Nie ulega bowiem jakiegokolwiek wątpliwości, że praca poszczególnych komórek (wydziałów) na nowoczesnym, o wielu

możliwościach użytkowych, innowacyjnym narzędziu informatycznym, jakim jest system Sędzia2, pozwala na usprawnienie i przyspieszenie pracy biurowej, a w konsekwencji także orzecznictwa, co jest szczególnie istotne w tutejszym sądzie z uwagi na skalę jego obciążenia bieżącymi zadaniami związanymi ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości. Aktualnie system ten został wprowadzony w pionie gospodarczym. Wdrożenie nowego systemu repertoryjno-biurowego będzie systematycznie następowało także w pozostałych pionach tutejszego Sądu.

Dążąc do zoptymalizowania na każdym odcinku istniejących warunków i możliwości dla sprawnego realizowania przez sąd zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, dostrzegając i doceniając grupę zawodową asystentów sędziów, którzy stanowią bardzo istotne wsparcie dla sędziów w procesie orzecznictwa (w 2023 roku asystenci sporządzili projekty w 68,9% wszystkich uzasadnień, jakie zostały sporządzone w Sądzie Okręgowym w Warszawie), Prezes Sądu zmieniła zasady przyznawania dodatków specjalnych tej grupie zawodowej za dodatkowe czynności, które wynikają m.in. z nieobsadzonych etatów, nieobecności, pełnienia funkcji lidera oraz koordynatora. Ponadto powołała Zespół ds. opracowania procedur dotyczących pracy asystentów sędziów w Sądzie Okręgowym w Warszawie, złożony z przedstawicieli asystentów oraz przewodniczących lub zastępców przewodniczących wydziałów poszczególnych pionów, co w efekcie skutkować będzie m.in. wprowadzeniem regulacji uwzględniających specyfikę poszczególnych pionów orzecznictwa. Wszystkie te działania niewątpliwie spełniają pożądane cele, mają także walor motywacyjny, przyczyniają się do ugruntowania poczucia wśród asystentów sędziów transparentności i obiektywizmu w działaniu Kierownictwa Sądu, a w konsekwencji dążą do zmaksymalizowania ich zaangażowania w pracę, co z kolei przynosi wprost wymierne efekty w zakresie orzecznictwa sędziów.

Dostrzegając jak kluczową rolę w procesie budowania zaufania w społeczeństwie do wymiaru sprawiedliwości odgrywa jawność, transparentność i przejrzystość bieżącego funkcjonowania Sądu, tak w sferze orzecznictwa, jak i działalności administracyjnej jego poszczególnych organów, wyrażająca się w szczególności w prawie obywateli do uzyskiwania informacji, Prezes Sądu dokonała długo oczekiwanych zmian w zakresie dostępu do informacji publicznej, zarówno w trybie prawa prasowego oraz w trybie dostępu do informacji publicznej. Przeprowadzone zmiany, w zasadniczej części o charakterze organizacyjnym, przyczyniły się do jeszcze bardziej profesjonalnej, jak i terminowej obsługi obywateli w tym aspekcie działania tutejszego sądu, co jest szczególnie ważne ze względu na charakter rozpoznawanych spraw, często o tzw. medialnym charakterze, budzących bardzo duże zainteresowanie społeczeństwa.

Kierując się wyżej już wskazanymi przesłankami, wychodząc naprzeciwko uzasadnionym oczekiwaniom społeczeństwa, chcąc w większym jeszcze stopniu zwiększyć dostępność do bieżącego orzecznictwa Sądu Okręgowego w Warszawie, a w szczególności do orzeczeń XXII Wydziału Własności Intelektualnej, Prezes Sądu zrealizowała projekt uruchomienia na stronie BIP Sądu Okręgowego w Warszawie „Wyszukiwarki orzeczeń XXII Wydziału Własności Intelektualnej”, w której publikowane są orzeczenia zawierające m.in. znaki graficzne, co – ze względów technicznych – nie jest możliwe w Portalu Orzeczeń Sądów Powszechnych. Wdrożyła także nowe procedury anonimizacji orzeczeń, skutkujące zintensyfikowaniem działań związanych z publikacją orzeczeń w Portalu Orzeczeń Sądów Powszechnych, w wyszukiwarce orzeczeń XXII Wydziału Własności Intelektualnej oraz na stronie BIP Sądu Okręgowego w Warszawie. Nadzorowała osobiście działania mające na celu rozpoczęcie współpracy z Wydawnictwem C.H.Beck Sp. z o.o. oraz Wolters Kluwer – w efekcie podjętych działań w Systemie Legalis C.H.Beck oraz w Systemie Informacji Prawnej LEX sukcesywnie publikowane jest bieżące orzecznictwo XXII Wydziału Własności Intelektualnej. Podkreślić należy, że charakter spraw rozpoznawanych w ww. wydziale z zakresu własności intelektualnej, m.in. o ochronę praw autorskich i pokrewnych, o ochronę własności przemysłowej, o zwalczanie nieuczciwej konkurencji, ale także co bardzo istotne spraw z zakresu ochrony unijnych znaków towarowych i wzorów wspólnotowych, ma szczególne znaczenie dla przedsiębiorców, wpływa na innowacyjność i konkurencyjność całej gospodarki, a w konsekwencji na jej rozwój. Prezes Sądu mając pełną tego świadomość, dołożyła wszelkich starań, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie wskazanego wyżej wydziału, także z punktu widzenia transparentności i dostępności obywateli do jego orzecznictwa.

Kolejnym obszarem, który nieustannie pozostaje w sferze szczególnego zainteresowania Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie jest działalność kuratorów sądowych w podległych sądach rejonowych. Związane jest to z jednej strony ze szczególnymi warunkami pracy kuratorów sądowych, którzy działają „na pierwszej linii” w kontakcie z podopiecznymi, a w konsekwencji stanowią kluczowe wsparcie dla sędziów w procesie orzeczniczym, tak w sprawach karnych, ale przede wszystkim rodzinnych i opiekuńczych z punktu widzenia ochrony małoletnich dzieci. Trafność wydawanych przez sąd decyzji procesowych w dużej mierze jest determinowana prawidłowością i szybkością zdiagnozowania problemów w środowisku podopiecznych przez kuratorów sądowych. Mając na uwadze powyższe okoliczności, Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie doprowadziła do ustalenia zasad przyznawania kuratorom sądowym zwrotów kosztów dojazdu oraz ujednolicenia zawieranych z kuratorami umów, co było bardzo istotne z punktu widzenia tej grupy zawodowej. Na bieżąco także współpracowała z Kuratorem Okręgowym.

W 2023 r. nastąpiła bardzo istotna i duża nowelizacja Kodeksu pracy w zakresie regulującym tzw. pracę zdalną. W związku z powyższym właściwe organy tutejszego sądu, tj. Prezes i Dyrektor, współdziałając ze sobą, co jest warunkiem *sine qua non* dla zapewnienia właściwego funkcjonowania sądu, dostosowały zasady świadczenia pracy zdalnej w sądzie do wymogów przepisów Kodeksu pracy. Było to zagadnienie szczególnie istotne, wymagające właściwych, pogłębionych i wyważonych rozwiązań, uwzględniając wielkość jednostki, jaką jest Sąd Okręgowy w Warszawie, do którego jest przydzielonych: 377 etatów sędziów, 21 etatów referendarzy, 277 etatów asystentów sędziów, 821,30 etatów urzędników, 140 etatów pracowników obsługi (ponadto do orzekania w tutejszym sądzie jest delegowanych obecnie 34 sędziów i 8 referendarzy). Podejmując działania w tym obszarze, Prezes Sądu dążyła do osiągnięcia optymalnie możliwych pozytywnych efektów tak, aby wdrożone zasady pracy zdalnej działały dodatkowo motywacyjnie na pracowników, przyczyniły się do jeszcze sprawniejszego funkcjonowania sądu w jego zakresie orzecznictwem i oczywiście były zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Mając na uwadze problemy z dostępnością biegłych, ich niewystarczającą ilością, co dotyczy nie tylko Sądu Okręgowego w Warszawie, ale jest zjawiskiem ogólnokrajowym, Prezes Sądu objęła patronatem konferencję „Dowód z opinii biegłego z zakresu nauk ekonomicznych w sprawach cywilnych i gospodarczych”, która odbyła się 18 maja 2023 roku, na Uczelni Łazarskiego. Rola i znaczenie biegłych w Sądzie Okręgowym w Warszawie jest szczególnie istotne, tak z punktu widzenia wielkości wpływu spraw, ich charakteru i stopnia skomplikowania, gdzie bez wydania opinii przez biegłych (często kilku specjalności) nie jest możliwe merytoryczne rozpoznanie sprawy, np. w sprawach o zadośćuczynienie i odszkodowanie z tytułu odpowiedzialności cywilnej zakładów ubezpieczeń, o zadośćuczynienie za błędy medyczne, o roboty budowlane. Podkreślić przy tym należy, że często sprawne rozpoznanie tych spraw ma kluczowe znaczenie dla dalszej egzystencji stron.

Prezes Sądu dostrzega również w sposób oczywisty potrzebę bieżącego podnoszenia kwalifikacji kadry orzecznictwem, co jest związane z nowelizacjami przepisów prawa, a także w zakresie znajomości funkcjonowania instytucji europejskich oraz integracji sędziów, co dodatkowo wpływa na budowanie zaufania i pozytywnych relacji. W związku z powyższym, z inicjatywy Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie w 2023 roku zorganizowano następujące wizyty studyjne i szkolenia:

- z zakresu nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego; skierowane do sędziów Sądu Okręgowego w Warszawie; w szkoleniu wzięło udział 300 osób; szkolenie zostało zrealizowane w terminie 5-7 lipca 2023 r.,
- z zakresu nowoczesnych metod zarządzania sądami, skierowane do kadry kierowniczej Sądu Okręgowego w Warszawie oraz sądów rejonowych w okręgu;

w szkoleniu wzięły udział 72 osoby, szkolenie zrealizowano w terminie 17-19 kwietnia 2023 r.

Wizyty studyjne:

- Luksemburg 24-27 października 2022 r., w wizycie studyjnej wzięło udział 10 osób;
- Luksemburg, Trewir – wizyta zrealizowana w terminie 26-31 marca 2023 r., w wizycie studyjnej wzięło udział 11 osób;
- Luksemburg, Trewir - wizyta zrealizowana w terminie 7-9 listopada 2023 r., w wizycie studyjnej wzięło udział 11 osób;
- Węgry – wizyta zrealizowana w terminie 13-15 września 2023 r., w wizycie studyjnej wzięły udział 3 osoby;
- Rzym – wizyta zrealizowana w terminie 8-13 października 2023 r., w wizycie studyjnej wzięło udział 11 osób;
- Gdańsk – wizyta zrealizowana w terminie 31 sierpnia-2 września 2023 r., w wizycie studyjnej dot. wprowadzenia systemu Sedzia2 wzięły udział 2 osoby;
- Białystok – wizyta zrealizowana w terminie 26 września 2023 r., w wizycie studyjnej dot. wprowadzenia EZD wzięło udział 9 osób.

Niezależnie od przedstawionych wyżej kluczowych działań, Prezes Sądu oraz całe Kierownictwo, co nie mniej istotne, dążyło na bieżąco do budowania pozytywnych relacji z wszystkimi osobami zatrudnionymi w sądzie, tak z orzecznikami (sędziami), referendarzami, jak i asystentami sędziów, czy też urzędnikami. Kierownictwo na bieżąco starało się rozwiązywać wszystkie sygnalizowane problemy, a w razie takiej potrzeby we współdziałaniu z Dyrektorem Sądu, będąc otwarte na współpracę, rozmowę i dialog.

Mając pełną świadomość tego, że pozytywne relacje i wzajemne zaufanie, komfort i odpowiednie warunki pracy mają kluczowe znaczenie w sferze motywacyjnej, co z kolei wprost przekłada się na efektywność w wykonywaniu obowiązków służbowych przez poszczególnych pracowników, Prezes Sądu skoncentrowała swe działania również na tych kwestiach.

Wszystkie działania Prezesa Sądu, które zostały wyżej omówione, a przede wszystkim odpowiedzialna postawa osób pracujących w sądzie (sędziów i pozostałych pracowników), ich ciężka, bieżąca praca przy wykonywaniu codziennych obowiązków służbowych, doprowadziły do dalszej poprawy funkcjonowania tutejszego sądu w jego kluczowym, konstytucyjnym, aspekcie, tj. sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

Z wielkim uznaniem pragnę odnieść się zarówno do kadry orzecniczej, jak i nieorzecniczej Sądu Okręgowego w Warszawie, dziękując za włożony wysiłek w 2023 r.

Z satysfakcją należy również przedstawić dane statystyczne Sądu Okręgowego w Warszawie, m.in. w zakresie załatwienia spraw, poziomu opanowania wpływu w 2023 r., także w stosunku do 2022 r., wyrażając przekonanie, że dane te w sposób najbardziej obiektywny obrazują rzeczywiste, prawdziwe funkcjonowanie sądu.

Załatwienie ogółem					
2022	106.402	2023	116.092	wzrost	9,1%
Wskaźnik opanowania wpływu					
2022	87,2 %	2023	100,5%	wzrost	15,3%
Liczba sporządzonych uzasadnień					
2022	21.424	2023	26.280	wzrost	22,7%